

HER ÇAĐIN GENCİ: FATİH SULTAN MEHMET

Ayşegül GÜRBÜZ
Sinop İl Müftü Yardımcısı

İnsanın ömrü boyunca hiç bitmesin istediği, yaşamalara doyamadığı, bir süre sonra –ki kişiden kişiye değişir- “Bakma yaşımın seksen olduğuna ruhum hâlâ on sekiz!” denilerek bedenen olmasa da ruhen yaşamaya devam ettiği döneme gençlik diyoruz. Ruhen genç olanları hayatın acımasız gerçeğiyle başa bırakırken esas konumuza yani hem ruhen hem bedenen genç olanlara dönüyoruz.

Kendimiz olma sürecinde ilk ciddi yaşam denemelerini yaptığımız, çoğu kere yanıldığımız hatta hayat denen bu şeyin pek de çekilir olmadığını düşünmeye başladığımız gençlik çağında yaşadıklarımız o kadar mühim ki... Dönem sonuna ya çok sıradan bir insan olarak ya da çok sıra dıőı, bırakın yetmiş, seksen yılı yüzyıllar geçmiş olsa bile hiç yaşlanmayan, kaç yaşında ölmüş olursanız olsun hafızalarda hep “genç” olarak yer tutan ender bir karakter olarak ruhi gençlik dönemine adım atmış bulunuruz. Tıpkı “Fatih” gibi... İsmi geçen Fatih’in, Fatih Sultan Mehmet olduğunu tereddütsüz herkes bilir.

Peki, Fatih’in genç kalmasının sırrı nedir? Bu konuda İsviçreli bilim adamlarının bir araştırması var mıdır? O zamanki estetik cerrahi ve teknik ilerlemenin Fatih’in genç kalmasında ne kadar etkisi olmuştur? Düzenli spor ve sağlıklı beslenme konusunda Fatih’in bize tavsiyelerini içeren belgelere ulaşılabilmiş midir? Bugüne kadar çoktan ulaşılması gerektiğini

düşündüğümüz belgeler yoksa bizden saklanmak mı istenmektedir? Aklımızda oluşmasına engel olamadığımız bu deli soruları tek tek cevaplamaya çalıştık.

Her genç gibi hayalleri vardı Fatih'in... Kolayca para kazanabileceği bir iş bulmak ve yaşı geçmeden evlenip yuva kurmak öncelikli tercihleri arasında değildi. Öncesinde yapması gereken hatta kendisini yapmak zorunda hissettiği mühim işleri vardı. Gerçekleştirmek istediği halis bir niyeti ve din-i Mübin-i İslam için bir gayreti vardı. Ulaşılan belgelerde bunu açıkça ifade ettiğini görüyoruz:

İmtisâl-i “câhidû fillâh” olupdur niyyetüm

Mülk-i İslâm'ın mücerred gayretidür gayretüm.

(Bütün niyetim ‘Allah yolunda cihat ediniz!’ emrine uymaktan ibaret. Çabam da zaten bir İslam ülkesi için gösterilebilecek çabadan başka değildir.)

Çoğumuz için hayatla balayı şeklinde devam eden gençlik döneminde şehzade Mehmet -ki Fatih olacaktır kendileri- sorumluluklarının bilincinde olarak öğrenmelere doymamış. Tamam, kabul edelim biraz haylaz bir çocukmuş. Derler ki eğitim sistemimize bir zamanlar damgasını vuran, şimdilerde evlerden irak düşünceler arasında yer alan “Eti senin, kemiği benim!” tabiri ilk defa Fatih'in babası II. Murad zamanında bizzat Fatih için kullanılmış. Koskoca padişah, padişah namzedi oğlunu zamanın otorite âlimlerinden Molla Gürani'ye bu şekilde teslim etmiş. Molla Gürani, veli desteğini de arkasına alarak şehzade Mehmet'e dersini dikkate almayan bir öğrencinin hocası tarafından dövülmesi gerektiği ile ilgili inceden tehdit içeren bir metni inceletin, şehzade olayı anlamış ve bundan sonra haylazlık yapmadan eğitimine devam etmiştir.

Bugünkü eğitim sistemine göre Fatih'i bir sınıfa kaydetmeye kalksak kaydedemeyiz. Zira kendisi ne sayısal, ne sözel ne de sosyalci. Bu bölümlerin tamamına vakıf olacak

zenginlikte eğitim almış sanat ve felsefeden de uzak kalmamıştır. İngilizce öğrenmekle matematik problemi çözmeyi aynı zorlukta değerlendiren zamane beyinlere inat sekiz yabancı dili felsefi konuşmalar yapacak derecede iyi öğrenmiştir. Malum olduğu üzere adettendir, okuyan herkese “Okuyacan da ne olacak?” diyen biri mutlaka olur. Bu fikre durduk yere sahip olunmadı elbet. Zira okumanın çoğu zaman asgari geçimi temine bile yetmediğini çok gördü bu millet. Evet, okumak saygın bir işti elbet ama mutlaka bir neticeye götürmeliydi zihinlerde. “Okumuş öğretmen çıkmış, okumuş mühendis olmuş...” şeklinde bir mesleğe dönüşmeyen okumalar boş olarak değerlendirilmiş. Bu kişilerin vakti zamanında bir meslek lisesine yönlendirilmesi temenni edilse de bu saatten sonra bu dileğin manasızlığı üzerinde hem fikir olunmuştur. “Diploma” gençliğimizin amacı, hayallerimizin baş tacı, gönlümüzün öncelikli ilk muradı olmazdan evvel okumada “istikamet” çizilirdi. Şehzade Mehmet daha o zaman istikametini Hz. Peygamber’in (s.a.s.) belirlediği şekilde çizmişti: İstanbul’u almak! Padişah çocuğu da olsanız bazı işler gerçekten zor olabilir. Daha da zoru iliklerinize kadar hissettiğiniz bir hayale etrafınızdakileri inandıramamaktır. İstanbul, Fatih için elle tutulabilecek kadar yakinken diğerleri için Kaf Dağı’nın ardında... Aşılamaz denen surları aşmak, yıkılmaz denen Roma’yı yıkmak! Hem de bu yaşta! Hiç kuşkusuz o zaman da akıl yaşta değil baştaydı ama gel de bunu yaş almışlara anlat!

Fetihler bir toprak parçasını bağlı olduğu yerden koparmak gibi algılansa da Ömer Nasuhi Bilmen’in “İstanbul ve Fatih” kitabında dediği gibi fetihler, çoğu kere bütünleştiricidir. Fatih’in İstanbul hayalini imkânsız gibi görenler muhtemelen Konstantinopolis’i koparılması mümkün olmayan parça olarak düşünüyorlardı. Oysa Fatih için bu, doğudaki topraklarını batıdakiler ile bütünleştirecek bir fetihtir. Bütünleştirici, birleştirici fetih anlayışı onu iki milyon kilometrekarelik bir vatan sahibi yapacaktı. Ama o sırada kimsenin bundan haberi yoktu.

Gençken yapılacak işler listesinin başına “İstanbul’u almak” maddesini yazan bir genç olarak Fatih -çok çok genç de diyebiliriz- istikametini belirleyerek çıktığı yolda kararlılığını hazırlık çalışmalarıyla herkese gösteriyordu. Henüz öğrenciliği devam ederken sabahlara kadar yaptığı çizimler hocalarının gözünden kaçmıyordu. Hayalini gerçekleştirmek için lazım olan planlarını tek tek çizmiş, istişarelerini yapmış, çarelerini aramıştır. Yıkılmaz olarak kabul edilen surlar için daha büyük toplar gerektiğini düşünüyordu. Şahi denilen topların çizimlerini de bizzat kendisi yapmıştı. Çizimleri hayata geçirecek ustaları internet aracılığı olmaksızın bulmayı başarmıştı. Denemeler sırasında ustası olsa de Fatih vazgeçmedi. Nihayetinde amacına ulaşmıştı. Yaptırdığı toplar ve mermileri o zamana kadar görülmemiş büyüklükteydi. Çizimini yaptığı havan toplarıyla dik mermi yollu ilk silahı keşfettiği söylenir. Yetmezmiş gibi normalde savaş sırasında soğuması beklenen top ve silahları zeytinyağı döktürerek soğutmuş kısa sürede yeniden kullanılmasını sağlamıştır. Tarihte yağla makine soğutmasını uygulayan ilk kimse olduğu belirtilir. Hele bir de gemileri karadan yürütmesi vardır ki akıl havsala anlatmakta çaresiz kalır. Gençken yapılacaklar listelerinde her daim yer bulan “İlginç fikirler geliştir.” maddesinin karşısına Fatih muhtemelen şunu yazardı: Gemileri karadan yürüt! İstikamet, azim ve bilgi üçlüsünün neler yapabileceğini bizzat kendi tarihimizde görmek bizler için şükür vesilesidir. Kendi tarihimizi hakkıyla yazamadığımızdan olsa gerek eloğlu çokça izleyicisi olan yabancı bir dizide Fatih Sultan Mehmet Han’ın dâhiyane fikrini bir Viking’e bahşederek istedikleri gibi tarih yazmaya çalışıyor. Tam da burada “Hoop gençler o tarih yazıldı!” diyecek genç yazar, senarist, yönetmen ve akçeli süvarilere -sponsor olur kendileri- ihtiyaç bulunmaktadır. Bu vefanın da bir gereğidir. Hazır vefa demişken Fatih Sultan Mehmet’e ismi her ne şekilde geçerse geçsin “FSM” dememek de vefaya dâhil. Kısaltma ve emojilerle hiyeroglif tadında iletişim kurmaya çalıştığımız bu çağda ömrünü devletine ve milletine

vakfeden bir sultanın adını söylerken tasarruftan kaçınmak yerinde bir ifade olacaktır.

Efendimiz (s.a.s.) o dönemde dünyanın yönetildiği merkez konumundaki İstanbul'u işaret etmiş, Fatih de bu gaye ile yola çıkıp Allah'ın izni ile muzaffer olmuştur. İstanbul'un fethi bizlere "Zoru başarırsınız, imkânsız zaman alır!" mesajını iliklerimize kadar hissedecek şekilde vermiştir. Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştaki gençler için yeni istikametler yeni muzafferiyetler için çalışma zamanıdır. Fettâh olan Allah yardımcımız olsun.

İçimi titreten bir sestir her gün,
Saat her çalışında tekrar eder;
Ne yaptın tarlanı, nerde hasadın?
Elin boş mu gireceksin geceye?
Bir düşünsen! Yarıyı buldu ömrün.
Gençlik böyledir işte, gelir gider;
Ve kırılır sonra kolun kanadın;
Koşarsın pencereden pencereye.'

(Cahit Sıtkı Tarancı)